

మాహవాణి ఫిలిం ఇచ్చు:

త్యాగయ్య

త్యాగయ్య సమాధిపై నాగయ్య ‘నవకౌశి దురంతం

ఇది త్యాగయ్య చిత్రంగాదు—సంక్రాంతి సాతానీ జియ్యదు చిత్రం
లింగమూర్తి కషమైన పాత్రను అమోఘంగా పోషించేడు
బేటి శ్యామల యొ చిత్రానికి ‘తురుపుమక్క’

The true critic is the man who becomes your personal enemy on the sole provocation of a bad performance and will only be appeased by good performances.

G. B. SHAW.

ఖృందాసనంలో సూర్యదాస, జయదేవులు, రాజపుత్ర సాసంలో మిరాబాయి, వుత్తర హిందూసాసంలో కళీరు షుకోరాట్టమలో తుకారాం, వండేశంలో విద్యాపతి, కన్నడ దేంలో శురుండరదాసు వలెనే మన దక్కిణా పథంలో త్యాగబ్రహ్మ, శ్యాముకాస్తులు, దిక్కితులు, భద్రాశల రామదాసు మొదలయిన గేయకారులు మొత్త సాథనములలో సుత్తమోత్తమముగా సంగీతమసు పరిగణించి ముక్కిగాంచినారు. మనకు త్యాగబ్రహ్మ పరమ శ్రూజ్యాదు ఆయన చరితము పరమ పథిత్రమైనది.

“ నాదధేనున్నబిండి నవనీతమందించె త్యాగరాజస్వామి తస్మియుండు...”

ఈ మహానీయుని చరిత్రమను చిత్రరూపముగు ప్రదర్శింపబూనడం అతి బాధ్యతాయితులైనవారు చేయవల నీన కార్యమే! చేఱకావారు శ్రావణున్నారు.....

న్యాధియేటర్సువారి ‘పురాణక్థత్క’, ‘మిరాబాయి’, ‘విద్యాపతి’, ప్రభాత వారి ‘తుకారాం’, ‘ధ్యానేశ్వర్’, మొదలయిన ఆదర్శప్రాయంగా కళాస్టుచేయబడిన హించిచిత్రాలచూచి ఉరించాము. ఆయా చిత్రములలో

త్యాగయ్య
పొండ్ర్యాసరు - రేణుకా ఫిలింస్.

భాష - తెలుగు!

సంభాషణలు - సముద్రాల.

ఫోటోగ్రఫి - రహ్మాన్

సాంఘ - దినా

ఆర్టు - రాజు.

సటీసటులు - నాగయ్య, జయమ్మ

లింగమూర్తి, రాయప్రోలు, న్యాపతి

హేమలత, సరితాదేవి వగ్గెరా... .

చిత్రం పొడుగు 16,757 అ॥

కథ, సినేరిమో, మ్యాజిక్, డైరక్టన్,

యిత్యాదయః:

ఎ. నాగయ్య

క్రమిభుమికలు భుండిచడానికి అనుకూలు సటీసటుల కోసం ఆయానిర్మాతలు, దర్శకులు యంత శ్రేష్ఠుడై కృతకృత్యులయినారో వర్ణన్నాతితం. ఆయా చారిత్రాత్కృక భక్తుల కీపితము దర్శణములోవలె ప్రతిభింబింప

బసేచన్ - లింగమూరి
శేయతంలో ఆ నిర్మాతలు విజయసిద్ధిని పొందినారంచే
ఆలికయ్యాకి లేదు.

క్రింతటి సంబత్తరం Song of Bernadette అనే ఆంగ్ల చిత్రం కళాప్రిములందరి మన్న పులనూ పొంది నది. విమర్శలుకూడ వేసో శ్వాస్తుఫ్రించారు. ఈ చిత్రంలో ప్రమాణాఖ్యాకను ధరించవలిని సటికోసం యెంతో శ్రుయాసబడి మారుమూలల్నించికొడ గాలించారు నిర్మాతలు. చివరక 20,000 మంది యివతులనుంచి జోన్స్ ఫర్ బోస్సును అనే పీలి అన్ని పైపులకూ నిలిషి యొన్నికచేయ బడింది. అందువల్లనే చిత్రంలో ఆమె సాక్షాత్కారు దేవత ఆగ మను గోచరించింది.

చారిత్రిక చిత్ర నిర్మాణమనకు. పూనుమన్నప్పుడు ముఖ్యంగా సటుడు ఆ పొత్రు తగియుటాడా లేదా అన్నది చూసుకోవాలి. తక్కిన పొత్రుల సంగతి ఆటుంచి కసిసం సాయికుడు, సాయికి సయినా వీలయినంతకరకు భంతికంగా (ఆధ్యాత్మికంగా, యొల్లునూ ఆసంభవం!!)

తామి చిత్రింపనున్న పొత్రులకముగ్యంగా వుండేవారినే
మొన్న కోవడం విధి.

సాక్షాత్కారు పొత్రులకు రినీ కనులార తనభ్రత కి
మార్మముచే దర్శింపగలిగిన మహాభాగ్యకాలి తాగ్యారాజు !
తన సంగీత తసోసాధనచే తాను తరించి ప్రోత్సహను తరింప
జేసి ముక్కిమార్మమును జూపించిన మహామహారుడు తాగ్యా
రాజు !! ప్రశాంతమైన ముఖము, అంధకారమును పట్టా
పంచలుచేయు సుప్రకాశితములుయిన నయనశ్యయము,
చూపరులకు వెంటనే ప్రేయిక్కుతరింపవత్తెనిపించే మహా
వానందకరమైన మాప్రులతో ఆఫ్సింపగల వ్యక్తి తాగ్యా
రాజు.

తాగ్యారాజు యొట్టాపుఁడేవాడో ఆయన థా తి కా
కారాన్ని తెలివే చిత్రాలు అనేకం వున్నాయి. (బకటీ
యా ఫిల్మ్సులోనే ప్రదర్శించారు కూడా !) వాటికీ మన
వాడు నాయ్య ఆక్రమికి యెంత తేడా, వ్యత్యాసం,
ఘోరంగా వుంటో కళ్ళన్నావారికి నొక్కిచెపు నక్కలేదు !
నటీనటులు

ఆ ప్రశ్నలాంటి ముఖము, బూరెలవంటి బుగ్గలు, చిరశ
ఫిక్కులకుటే కళ్ళ. చుంచుచూవులు — ఆ ఎంబోదరము
సాతానీ జయ్యరులాంటి దోంగావేషము,.....ఆ పొదగ
జములు ఆసడక యిదంతామాది భక్తులేసరుడగు
తాగ్యారాజునుగా భావించవని ఆవడం, ‘కళాసాధ
మున కీచిత్రం ఆఖరుమెటు’ అని ప్రచారంచేయడం
సహించి నిజమైన కళాభిలాషి యెవడు ఆత్మవంచన
డేసుకోగలడు ?

నాగయ్యను నాగయ్యగా స్థిరంచగలంగాని, తాగ్యా
య్యగా యొట్టా సాధ్యమవుతుంది ? చూసున్నంత సేఫ్లు
యెంత రాజీదృష్టింధతో ప్రయత్నించినా భక్తుడనే
థావన జించకపోగా ‘దోంగావేం’గా కనబుద్దాంది.
జయమ్మ ధర్మాంబగా బాగానేసటించిని కొంతవరకు
వొప్పుకొగలం. ఆ కళ్ళ జబ్బును సూచిసున్నావి. సంభా
కణలు చెప్పుంటే ఒక పదులుగాలేదు. అరవ—కన్నడ—
ఆంధ్ర కొయాలిషున్ కలగూరుగంప. తెలుగు ఆనడానికి
సుతరామూ వీలేదు.

శింఘురి యాచిత్తంలో అద్భుతంగా నటించి మొదల్నీంచి లినరి కరకూ అభ్యుత్త నటనకళా వైద్యప్రాన్ని ప్రదర్శింప గలిగేదు.

జవేశ్ క్రాత్ర బకుకపత్రరమెనది. తన ఆహోనాన్ని తీస్కృతించినప్పుడు ధనఖాళచెటి త్వాయ్యను నలగురిలో దూషించినప్పుడు, శరభోజి పంచిన బహుమణములు త్వాయ్య స్వీకరింప నిరాకరించి సప్పుడు, ‘సంగితారవ’ ఏథాన్ని దొంగించే సమయంలో, యి త్వాయ్ది ఫుట్టాలలో చక్కని నటనతోనూ, ఉండుకు తగ్గిన భూవయు కమయిన సంఘామణాచ్చారణలతోనూ అద్భుతంగా పూర్తిను పోలేంచాడు. ఈ చిత్రానికి లింగమూర్తి ప్రాణభ్రందమే.

కమలాంబగా హేమలత చూలచలాకీగా, గయ్యాకీగా మెరుపులు మెరిపింది.

రాయప్రోలు గంభీరమైన టీవితో, అగాధమైన విభ్రాన సుస్కృతిని సూచించే ముఖప్రకాశంతో వెంకటరమణ భాగవతార్ గా రంజింప జేశాడు.

సరితాదేవి రాజున రకిలాగ లేవండా ‘రక్తలైట్ డిస్ట్రిబ్యూటర్’ నుంచి తీసుకుని రాబడినటుగా చాలా చూకబాయగా, రోగిలాగ దీనంగా, ‘నన్నుం చేయినాన్ని నాఫ్ర్యు!, అన్నటుహానూ ఆ పూత్రు మన్మథితో’గా ఆశాభంం..కలిగించింది. నాట్యంకూడ బొంబాయి సినిమా చచ్చు ఫ్యాక్టీలాపుంది.

శరభోజిని ‘ఖిన్ కాసు’ చేకారు. ఒపుసుపేలవగా వున్నామ ఆయన.

జేశి క్వామల యాచిత్రానికి గొప్ప ‘తాయెతు’ కిల్కితలుపెట్టి ముఖం, భావప్రకటన కుపయిన కన్నులు, ముదుగోలేవే సూదాలు విద్యుత్త చ కితో ప్రసారితమై బొమ్ముకలె బహుమరుకుగా ఆకర్షితులుగా నాట్యంచేసి ప్రేతకులను న్యూగించేసింది. ఈ చిన్నార్టికి ముందు, చాల గొప్ప భవిష్యత్తు తుప్పుకి’

సంగీతం :—

84 పాటలున్నారి. కదిలే పాట — మెదిలే పాట, కొన్ని కీర్తనలు కొంచెం ప్రార్థించి మగించిని వున్నవి. త్వాయగ రాజ కీర్తనలను సినిమా టుమ్రీలాగా యిషంవచ్చిన రాయలసిమ పటి మెత్తునని వుధ్వాలో యిషంవచ్చినవచోటు నరికి పిల్లల బొమ్ములపెండిలో యింగ్లీషు ట్యూను ఫిల్ము వాలా వరకాన్ని హతపూర్చు అంగ్లాయిండియన్ ‘టెంజి’ యిచ్చింది. ప్రక్కాసంగీతం కొన్నిచోటు చచ్చగాను కొన్నిచోటు చాల బాగానుతున్నది.

ద్రైరెక్టరు :—

సిరీయో శ్రౌరిగా దెబ్బతిన్నది. ఔంపోలేదు. మొదటిసగం లంకణాలచోటులో అనవసర ప్రయాణంగా

శీంది. కథకు రంగులు వేయడానికిగాను పొతు పోతన సంచి కోర్కెనుబులు కావీషైయడం అనుచితం.

ధర్మాంబ జనిపోయేఫుట్టం చాలబాగా డైరట్చేయ బడింది, కాని మాసిపాయినాలు జనిపోయిం తర్వాత జరగవలసిది ముంచుగా లొదర బడడం అనవిహీనం. ‘ఆపరేన్ విజయవత్తమేగాని రోగి బ్రతుకలేదు!’.

అసలు దిలిం ప్రారంభించేపడతిలోనే దర్శకుని ప్రతిభ వ్యక్తమవుతుంది. సూర్యోదయమవడం, త్వాగ్ గయి భిక్షుటున్కీర్పతో ప్రారంభమయింది. ఒక ‘సమేషును’ యిక్కుడగాముదా రొక్కుడా కనిపించడు. సగంచర కూ కొద్ది సీక్వెస్చన్సులను ఆవసరంగా పొడిగించి దిలిం వేసుచేసి విసిగించాడు.

త్వాగ్యు తన గృహంలో జరిగే వత్సవానికి జపే శాస్త్రి, కమలాంబాను ఆహ్వానించినప్పుడు. కమలాంబకు యిషంతేక భూరు గదిలోడెట్లి తలుపు బిగించి తాను బహిష్ము ఇయిస్తు సటస్తుంది! ఇది ‘యల్లి షెల్లి చెల్లెక్క!’. ఈ కథ వాతావరణానికి యిటువటి సాకును మడిపెట్ట డంలో దర్శకుని వ్రాహా లేశమేనా లేదని వ్యక్తిప్రం లేదని బుబువు ఆయిది. కథ నిషంగా మైల బడింది. షెంక్ట్రుమణ భౌగతార్ ప్రేక్షణవల్ల కరబోజి త్వాగ్యు గ్రుగ్గా పోనికి మారుషేషంలో వల్లి ఆ గానాయ్తాస్తు గ్రేలి తన్నయుడయే ఫుట్టం చాలా ముఖ్యమైనద. దాన్ని చూలా టూకీగా ‘డిటైన్స్’ లేకుండా కొచ్చేకారు. కావేరినది పొంగడం త్వాగ్యు ఆ నదిలో సమస్తాన్తే నది తీసిపోవడం దృశ్యం బాగానుంది.

త్వాగ్రాజ కీర్తనల్ని విద్యాంసులు పొడే ఒక పక్కి ఒక ప్రత్యేకపోకడా లేన్నది. దానికి కేవలము భిన్నంగా పొడవలసివచ్చింది నాగయ్యగారు. కారణం—అవి పొడ గల విద్వాతు సాధన లేవునుక. నాగయ్య సంగీత దర్శక త్వంలో త్వాగ్రాజ కీర్తనలు సినిమా టుప్పింగుగా, పొర్చు మట్టుగా, డోల్స్ గిత్ లుగా పూతమారినవి.

భోటోగ్రాఫీ

ఇటువంటి Devotional Pictures ను భోటోగ్రాఫు చేయడానికి ప్రతి. కెమెరామేన్ ఎనికిరాడు. రఘ్యున్ కు పొపం త్వాగ్రాజు సమావరం యేమి తెలీక యేస్తో సాంఘిక చిత్రమసుకొని సర్వ సాధారణంగా భోటో గ్రాఫ్ చేశాడు. యెతువరకు సరితాదేవినే బాగా చూపాలన్న నిచ్చితాభిప్రాయం వ్యక్తమవుతోంది. భక్తుని చిత్రం తీసేప్పుడు Light and Shadow యొంతో చాకచక్కణంతో వినిచూగించుకోవాలి. Song of Bernadette, దేఱియిచ్చాలు ధ్యానేశ్వర్ మాచినవారికి తెలుసుంది. ఈ చిత్రానికి యా భోటోగ్రాఫర్ చాల అన్యాయం జేశాడు.

సౌండు

పొటులు బాగా ఉక్కాల్ చేయబడినవి. సంభాషణల రికారింగులో Uniformity లేదు.

సంభాషణలు

అంత చెప్పుకోదగిన రీతిగా సముద్రాలవారి కలం నడువలేకపోయా, సాధిగా పుస్తువి. త్వాగ్రాజు నం భాషణలకు యింకా వుతుమసాయలో విషిత్త, భక్తి భావన, ప్రబోధాత్మకశక్తి, గంభీరత, ఆధ్యాత్మిక వాతా షురణము అవసరం.

భాష : —

చిత్రారు నాగయ్య, తెనాలి లింగమూర్తి సెల్లారు రాయపోలు, బెంగుళూరు జయమ్మ, ప్రేదరాబూ సరిత, బరంపురం న్యాయపతి తెలుగు వుచ్చారణలో తమ తమ ప్రాంతియ పదతినుడి విముఖులుగా లేకపోవడం చేత ఆ తెలుగు చాచా భాసా ప్రదర్శనమయింది. తంజావురు జీలాలో కావేరితీరాన వినిపించే తెలుగు యిట్లా వుండదు. పరమపూనమైన సంగీత కళను భన సంపోదనమార్పమునకు త్రిప్రవడమనేది ఆ కళను ప్రపచారం చేయడమనేది త్వాగ్యు నిచ్చితాభిప్రాయం. కాని రేణుకా నాగయ్య అభిప్రాయం అందువు భిన్నం. డేశం

లో యెండలో మహామహా సంగీత వివ్యాంసులున్నారు. అపేక్ష త్యాగరాజుకు సభలు ఉన్నావి. తమ యిష్టదేవ మగు త్యాగయ్య, ప్రకాంతమైన సమాధిముండి ఫిలింసూడి యోకి బలవంతంగా లాప్ట్రైని రాగిడాడు. భక్తాగ్రేసరులు యిష్టం వచ్చినటుగా నిసీ నిర్మాతలు (సంస్కరించడం ?) పతితులనుగా చేయడం చుస్తూ వ్రార్యోవలని నడేనా?

ఆయితే యాచిత్రం ‘త్యాగనాగయ్య’ గాని ఆత్మారాజు చరిత్ర గాదుగుదా? అందుకనే సంగీత వివ్యాంసులు మాసంవహించారేశా!

★ ‘త్యాగయ్య’ చిత్రంపే విమర్శను మా పాఠకులు కుపంగా ఒక వేబోలో సరిపడే లాగు ప్రాసిపంపి జనవరి సంచికలో ప్రేష్టకుల సమామ్మల శీర్షికలో ప్రచురింపగలము. — మా. సం.

రోలబ్ న్
రాయల్
రెమెడీ

“క్రైన్రి”
(సీల గర్భశయ వ్యాఘ్రులకు)

Product of Royal Laboratories W. A. T.

డిపోలు:

మదరాసు, బెజవాడ, వార్లేరు.

వినరములకు:

లత్తీల్ & కో., వార్లేరు, ఆర్. ఎన్.

శ్రంగారదేవత

యను మదనుడు వసంతబుతువు గడచిన పెనక యుచ్ఛిజనుల తలపెండ్రుకలలో చిరసాయి యగునని మహాకవి కాదింసు పలికెను. దేవతలను సైతము మగులను చేసి యాకర్షించి నా కేళసంపదను కేళవరిని సుపయోగించి సర్వకాలములయిందు మణిజుగు వృద్ధిచేసినానరాదా!

కేళవరిని మి కుతలములకు ప్రకాశమును, ప్రకాశమును తగిన అందము, అందమునకు తగిన యావముని చుచ్చును. ని కేంచి బాల్యమునుండియై కురుళ్ళను గ్రహిపరిచి రాలనీయక కాపాడును. కేళవరిని తలతేని చక్కని పెస్కెరులను ఆ నెరి కురులు మి కద్దితీయ సాందర్భమునిచుచ్చును.

కేళవరి

నేడే మి కురులకు కేళవరిని వాడుడు మిమి పెండ్రుకలను అందముగా పెంచి బలపరచును.

కేళవరిని అ. 12, కేళవరిని పొంపూ అ. 12
పోస్టేజి ప్యాకింగ్ వేరు.

వరకులందరియొద్దు వారచు కేక

సోల్ ఇండియా
కెమికల్స్,

ఆర్. ఎన్. పురం, :: శోయింబతూరు.